

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za po leta 2 gld. 40 kr., za četertleta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold. za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXV.

V Ljubljani 21. rožnika 1872.

List 25.

Sporočilo bratovščine presv. Rešnjega Telesa v Ljubljani leta 1871/72.

Kjer je živa vera v pravo, resnično in bistveno pričujočnost Jezusa Kristusa v presv. Rešnjem Telesu, tam je tudi pripravljeno vsako serce, Bogu in Zveličarju v tem prečudnem spominku Njegove ljubezni opravljati vso dolžno čast in hvalo, in „z zaupanjem pristopati k sedežu gnade, da zadobivajo usmiljenje, milost in pomoč ob času potrebe.“ (Hebr. 4, 16.) Vzbuja se pa tudi v sercih vedno živnejše hrepenenje, zaljšati altarje in hrame Gospodove s tako gorečnostjo in ljubeznijo, kakoršno je imela naša ljuba Gospa do svojega božjega Deteta.

Temu je pripisovati, da se vedno bolj in bolj narašča število tistih, ki s pristopom v našo bratovščino prostovoljno prevzamejo dolžnost, opravljati vsak mesec molitveno uro v počeščenje presv. Rešnjega Telesa, in podeliti vsako leto miloščine za obdarovanje ubožnih cerkvá.

Od meseca majnika preteklega leta se je našim molitvam in dobrim delom pridružilo 1653 novih deležnikov, tako da se zdaj v 226 duhovnijah naše škofije šteje 20.285 braternih udov.

Njihove neodjenljive gorečnosti razveseljivo znamnje je to, da so v preteklem letu vkljub veliki revščini, ki je nastala vsled slabih vlskih pridelkov v mnogih krajih naše škofije, njih doneski v braternal namen znesli 3386 gl. 19 kr., darilo, ki je tolikanj draže v očeh Gospodovih, ker so to večidel vinarji uboštva.

Posebnih daril pa je še došlo bratovščini v preteklem letu 298 gl. 23 kr., in sicer je podarila svetla kneginja Matilda Windischgrätz-ova 15 gld., prečast. g. župnik Baltazar Barthol 10 gl., Urša Mulej v Sorici 5 gld. Iz Bohinjske Bele je dobila bratovščina 30 gl., iz Koroške Bele 40 gl., od neimenovane osebe iz Idrije 10 gl., iz Hotederšice 10 gl., iz Radomelj 5 gl., iz Šent-Jošta nad Polhovim Gradcem 25 gld., od neimenovane osebe po preč. g. župniku Tomcu 20 gl., iz Trate 10 gl., iz Stare Loke 15 gld., iz Krašnje 32 gld. 60 kr., in poslednjič 80 gl. 63 kr. od blage dobrotnice kot izkupilo sedmograške zemljiške odvezne obligacije vimenski vrednosti 100 gl. z izteklim kuponom vred.

Došlo je toraj, če se prištejejo nenavadni dohodki k doneskom braternih udov, od velike noči 1871 do velike noči 1872 za pobožno delo ter opravo revnih cerkvá 3684 gl. 42 kr.

Podarila je pa tudi bratovščini med tem časom visokorodna gospa grofinja Hermina Auersperg-ova mnogo svile in tanke volne za vezenje, začete vezenine in špice, gospodičina Frančiška Peharec pa zlat perstan, in neimenovana dobrotnica 2 kosa platna.

Skerbelo se je, da so se ti darovi prav dobro in koristno porabili.

Ni se omislilo nič nepravlega, slabega, nič bliščečega pa malo vrednega, nič za hišo božjo nedostojnega blaga. Opustila se je pa tudi revnim cerkvam nepriležna dragocenost. Vsa roba se je dobivala naravno iz naj imenitnejših tovarnic, in kolikor je bilo le mogoče, izdelovali so cerkvene oprave braternal ženski udje brez vsega plačila. Tako se je posrečilo z nabranim denarjem napraviti obilno število izverstnih bogoslužnih oblačil, česar se je lahko prepričal, kdor se je potrudil pogledat letošnjo razstavo našo, ki je bila od 12. do 21. majnika.

Napravilo se je 5 pluvijalov (med temi 4 s svilo vezeni), 27 mašnih plaščev (med temi 1 z zlatom in svilo vezen, 7 s svilo vezeni), 33 štol za posebne potrebe, 10 vezanih obhajilnih burz, 2 vezena plaščeka za obhajilni kelih (ciborij), 20 z zlatom in svilo vtkanih belih velumov, 26 vezanih oltarnih blazinic, 24 koreteljev, 40 mašnih srajc, 46 prepasov, 126 poramnic, 212 pertičev za „Lavabo“, 400 purifikatorijev, 100 korporalov, 100 pal, 5 oltarnih pertov, 1 vezena oltarna preproga (tepih), vse skupaj vredno 4150 gl.

Od 138 cerkvá so prišle prošnje za podporo; toraj se pri tolikem številu prosilcev ni moglo vsem po želji vstreči. Marsikteri so se pa tudi prepozno oglasili; zato se mora opomniti, naj prosivci, da se nanje ozir vzame, svoje prošnje vsaj do 1. majnika vsakega leta, in sicer z natančnim naznanilom potrebnih reči pošljejo do vodstva bratovščine. To pa naj store preč. gg. cerkveni predstojniki, ker le oni imajo k temu vsled pravil pravico. Tudi se mora opomniti, da po pravilih naše bratovščine ne smejo obdarovane biti podružnice in sploh cerkve, v katerih ni vedno hranjeno presv. Rešnje Telo.

Iz naslednjega zapisnika razvidijo čč. braternal udje, ktere cerkve so kaj bogoslužne oprave dobile pri letošnji razdelitvi.

V ljubljanski dekaniji:

1. Št.-Peter v Ljubljani: vezeno oltarno preprogo (tepih).
2. Ternovo v Ljubljani: 1 bel mašni plašč.
3. Dobrova: 1 bel mašni plašč.
4. Želimlje: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice.

V loški dekaniji:

5. Škofja Loka: 3 obhajilne štole.
6. Zali log: 1 vezen plašček za ciborij.
7. Javorje: 2 beli oltarni blazinici.
8. Dražgoše: 1 črn mašni plašč.
9. Bukovšica: 1 koretelj, 1 obhajilno štolo.

V kranjski dekaniji:

10. Cerklje: 2 beli oltarni blazinici, 1 belo štolo.

11. Šmartno pred Kranjem: 2 koretelja, 2 obh. štoli.
12. Sv. Križ pri Teržiču: 1 rudeč mašni plašč.
13. Podbrezje: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 3 korporale, 3 pale, 12 purifik., 6 rutic za Lavabo.
14. Mavče: 1 rudeč mašni plašč.
15. Terboje: 1 koretelj.
16. Goriče: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 1 obh. štolo, 3 korporale, 3 pale, 12 purifikatorij, 6 lavabo-rutic.

V radoliški dekaniji:

17. Radolica: 2 mašni srajci, 2 prepasa, 6 poramnic.
18. Lesce: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 1 vijolično štolo.
19. Zaspo: 1 rudeč mašni plašč.
20. Kamna Gorica: 1 obhajilno burzo.
21. Ovsišje: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 3 korporale, 3 pale, 12 purifikatorijev, 6 rutic.
22. Koroška Bela: 1 bel mašni plašč.
23. Dobrava: 1 velum.
24. Mošnje: 1 obhajilno štolo, 1 vijolično štolo.

V kamniški dekaniji:

25. Berdo: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice.
26. Spodnji Tuhinj: 1 velum.
27. Zgornji Tuhinj: 1 obhajilno štolo.
28. Vranja Peč: 1 velum, 1 koretelj, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 3 korporale, 3 pale, 12 purifikatorijev, 6 rutic za Lavabo.
29. Repnje: 1 zelen mašni plašč, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 4 korporale, 4 pale, 16 purifikatorijev, 8 lav.-rutic.

V moravški dekaniji:

30. Verhpolje pri Moravčah: 1 koretelj.
31. Sv. Trojica pri Moravčah: 1 oltarni pert, 3 korporale, 3 pale, 6 pertičev za Lav., 12 purifikatorijev.
32. Vače: 1 velum.
33. Šent-Lambert: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 3 korporale, 3 pale, 12 purifik., 6 lav.-rutic.
34. Čemšenik: 1 bel pluvijal.
35. Krašnja: 1 bel mašni plašč.
36. Sava: 1 velum, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 3 korporale, 3 pale, 12 purifikatorijev, 6 lavabo-rutic.
37. Hotič: 12 purifikatorijev, 6 rutic za Lavabo.
38. Sv. Helena pri Dolu: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 3 korporale.
39. Blagovica: 1 obhajilno štolo, 12 purifikatorijev.

V šmarnski dekaniji:

40. Šmarja: 1 bel mašni plašč.
41. Šent-Vid pri Zatičini: 1 vijoličen pluvijal.
42. Višnja Gora: 1 koretelj, 2 obhajilni štoli.
43. Zatičina: 2 vijolični oltarni blazinici.
44. Šent-Juri pri Šmarji: 1 oltarni pert, 2 beli oltarni blazinici, 1 koretelj, 3 korporale, 3 pale, 12 purifik., 6 rutic za Lavabo.
45. Kerka: 1 velum.

V litjski dekaniji:

46. Šmartno pri Litiji: 1 obh. štolo, 2 mašni srajci, 2 prepasa, 6 poramnic.
47. Radeče: 1 oltarni pert, 2 beli oltarni blazinici, 1 obhajilno burzo.
48. Svibno: 2 črni oltarni blazinici, 1 mašno srajco, 1 koretelj, 1 prepas, 3 poramnice, 3 korporale, 12 purifikatorjev, 6 rutic pri Lav.
49. Šent-Juri pri Svibnem: 1 obh. burzo, 1 koretelj, 3 poramnice, 2 prepasa, 6 rutic, 12 purifikatorjev.
50. Dole: 1 velum.
51. Kresnice: 1 koretelj.

V trebanski dekaniji:

52. Šent-Rupert: 1 zelen mašni plašč, 3 korporale, 3 pale, 12 purifikatorijev, 6 lavabo-pertičev.
53. Trebelno: 1 obh. štolo, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice.
54. Sv. Križ poleg Turna: 1 koretelj, 6 rutic.
55. Dol (Šent-Janž): 1 koretelj, 2 obh. štolo, 3 korporale, 1 prepas.
56. Sv. Trojica pri Teržiču: 1 obhajilno burzo, 2 obh. štoli, 1 koretelj.
57. Mirna: 1 bel pluvijal.
58. Ambrus: 1 koretelj, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 3 korporale, 3 pale, 12 purifikatorijev, 6 rutic za Lavabo.

V kerški dekaniji:

59. Šent-Jernej: 2 beli oltarni blazinici, 3 korporale, 1 belo štolo.
60. Raka: 1 velum, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poram.
61. Kostanjevica: 1 koretelj, 1 obh. štolo, 3 korporale.
62. Dólina: 1 velum, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 1 koretelj, 3 korporale, 3 pale, 12 purifik., 6 pertičev za Lavabo.
63. Čerklje: 1 bel pluvijal.
64. Škocijan pri Dobravi: 1 velum, 3 korporale.

V novomeški dekaniji:

65. Šent-Mihel pri Novem mestu: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 1 koretelj, 3 korporale, 3 pale, 12 purifikatorijev, 6 pertičev za Lavabo.
66. Prečina: 1 vijoličen mašni plašč.
67. Šempeter pri Novem nestu: 1 obhajilno burzo.
68. Podgrad: 1 velum.

V metliški dekaniji:

69. Semič: 1 bel mašni plašč.
70. Dragotuš: 1 vijoličen mašni plašč.
71. Verh: 1 oltarni pert, 1 koretelj.
72. Suhor: 2 beli oltarni blazinici, 1 koretelj, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice.
73. Planina: 1 velum, 1 koretelj.

V kočevski dekaniji:

74. Kočevje: 1 obhajilno burzo, 1 zeleno štolo.
75. Mozelj: 1 rudeč mašni plašč.
76. Spodnji Log: 1 rudeč mašni plašč.
77. Polom: 1 velum.

V ribniški dekaniji:

78. Dobropolje: 2 rudeči oltarni blazinici.
79. Draga: 1 obhajilno burzo, 2 prepasa.
80. Dolenja Vas: 1 zelen mašni plašč.
81. Lašiče: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 3 korporale, 3 pale, 12 purifik., 6 pertičev pri Lavabo.
82. Loški Potok: 1 velum.
83. Struge: 1 velum.

V verhnjski dekaniji:

84. Verhnika: 2 obhajilni štoli, 2 mašni srajci, 2 prepasa, 6 poramnic, 3 korporale, 3 pale, 12 purifik., 6 rutic za Lavabo.
85. Polhov Gradec: 1 vijoličen mašni plašč.
86. Prêserje: 1 velum.
87. Horjul: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 6 terač, 12 purifikatorijev.
88. Logatec: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 1 velum, 3 korporale.
89. Borovnica: 2 vijolični oltarni blazinici.
90. Rakitna: 1 koretelj, 1 obhajilno štolo.
91. Rovte nad Logatcem: 2 mašni srajci, 2 prepasa, 6 poramnic.

V idrijski dekaniji:

92. Spodnja Idrija: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 12 purifikatorjev.
 93. Ledine: 1 rudeč mašni plašč.
 94. Črni Verh nad Idrijo: 1 bel mašni plašč.
 95. Zavrác: 1 velum.

V cirkniški dekaniji:

96. Cirknica: 1 rudeč mašni plašč, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 3 korporale, 3 pale, 12 purifikatorjev, 6 rutic za Lavabo.
 97. Stari Terg pri Ložu: 1 vijoličen mašni plašč.
 98. Bloke: 1 obhajilno štoló, 3 korporale, 3 pale, 12 purifikatorjev, 6 rutic za Lavabo.
 99. Planina: 1 koretelj, 2 mašni srajci, 2 prepasa, 6 poramnic, 6 rutic za Lavabo.
 100. Unec: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 6 rutic za Lavabo.
 101. Babno Polje: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 3 korporale, 3 pale, 12 purifik., 6 rutic.

V postojnski dekaniji:

102. Postojna: 1 bel mašni plašč.
 103. Slavina: 1 plašček za ciborij, 1 oltarni pert.
 104. Šempeter: 1 obhajilno štoló, 3 korporale, 3 pale, 12 purifikatorjev, 6 rutic za Lavabo.
 105. Hrenovice: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 pale, 12 purifikatorjev, 6 rutic.

V bistriški dekaniji:

106. Ternovo: 1 obhajilno burzo, 1 obhajilno in 1 zeleno štoló.
 107. Knežak: 2 beli oltarni blazinici.
 108. Prem: 1 obh. štoló, 1 obhajilno burzo, 1 koretelj.
 109. Suhorje: 2 beli oltarni blazinici, 1 velum, 1 obh. burzo, 3 poramnice, 1 prepas, 3 korporale, 3 pale, 6 rutic, 12 purifikatorjev.

V vipavski dekaniji:

110. Šent-Vid pri Vipavi: 1 velum, 2 mašni srajci, 2 prepasa, 6 poramnic.
 111. Šturja: 1 črn mašni plašč.
 112. Podvelb: 2 rudeči oltarni blazinici, 1 belo štoló, 3 korporale.
 113. Lozice: 1 bel pluvijal.

Zunanjim misijonom so se podarile sledeče oprave:

114. Misijonski hiši reda vstajenja v Drinopolji: 1 mašni plašč.
 115. Apostoljski vikariji v Bosni: 1 mašni plašč, 1 mašna srajca, 1 prepas, 3 poramnice, 6 korporalov, 36 purifikatorjev, 18 lavabo-pertičev, 12 pal.
 116. Apostoljski vikariji v Hercegovini: 1 mašni plašč, 1 mašna srajca, 1 prepas, 3 poramnice, 6 korporalov, 12 pal, 36 purifikatorjev, 18 rutic za Lavabo.

Žal nam je, da nismo mogli za zdaj, kaj več storiti za imenovane misijone. Mislimo pa silnim potrebščinam ondotnih cerkvá s tem v okom priti, da vsako leto nekaj odločimo v ta namen, kolikor bode mogoče. Obernili smo se pa tudi do častitih sobratovščin naših s prošnjo, da bi ne prezirale teh pokrajin, ki so pred vratmi našega cesarstva, in že zato pričakujejo naše pomoči. Braterno vodstvo bo rado sprejemalo v ta namen posebne darove, in pošiljalo jih v zadevne kraje. Marsiktera mašna ali druga cerkvena oprava, ktera v naših bolj oskerbljenih krajih ni več za rabo, bi prav prišla tam, kjer naj potrebnejšega primanjkuje, in si sami ne morejo pomagati, in sprejela bi se z veliko hvaležnostjo. *)

Serčni „Bog poverni!“ vsem dobrotnikom naše bratovščine, posebno prečastiti duhovščini, ki je s hvale vredno zadovoljnostjo pobirala, in nam pošiljala letne

*) Ta misel je kaj dobra, in glejmo sploh, da bode naša skerb za zapuštene brate na Turškem zmiraj večí. Pomagajmo jim djanško, pečajmo se za nje, to bode tudi nje same duhovno povzdigovalo.

doneske udov po vsi škofiji. Pa ravno tako tudi čast. gg. Uršulinaricam v Ljubljani, ktere so že od začetka pospeševale, in s svojo vsestransko podporo vedno pospešujejo namen naše bratovščine!

Obilno plačilo in Božji blagoslov tistim in blagodušnim ženskim udom bratovščine, ki so z molitvijo in miloščino neutrudljivo sklepale delo svojih rok! Naj jim bode pri tej priložnosti naznanjeno, kar menda ni še sploh znano, da so sv. Oče Pij IX z odpisom 19. marca 1863 podelili udom naše bratovščine, če vsak teden 6 ur delajo za bratovščino, in to delo z molitvijo Bogu darujejo, vsaki mesec po opravljeni spovedi in sv. Obhajilu popolnoma odpustke, kaderkoli pa pol ure na ta namen delajo, odpustke 300 dni.

Hvaljeno, češčeno in moljeno bodi na veke presveto Rešnje Telo!

V Ljubljani v osmini presv. Reš. Telesa 1872.

Pristavek. Neki primerljaj nas nagiba k mali opombi. Utegnil bi kdo misliti, da je vse eno, ako bratovski denar, ki se nabere v kaki fari, obernejo sami domá za naprave domače cerkve; toda vediti je, da to ni pripušeno. Pri takem ravnanju bi bili udje ob vse odpustke in vse dobrote, kterih se sploh vdeležujejo bratje in sestre družbe presv. Rešnj. Telesa.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Šestindvajsetletnica od volitve Pija IX na prestol sv. Petra se je obhajala preteklo nedeljo, 16. rožnika, in danes, 21. rožnika, v god sv. Alojzija, se obhaja 26. obletnica, odkar so bili ta častitljivi papež kronani. Oba dni so vsi katoliški mašniki po vesoljnem svetu pri sv. maši še posebej molili za Pija svojega sedanjega papeža. Molili so, da bi se Bog, Pastir vsih pastirjev, milostno ozerl na Pija IX, ga vedno vodil in branil, z izročeno čedo vred vselej oteval, da bi svoji čedi z besedo in zgledom k dobremu služil in z njo vred večno življenje dosegel. Kolikrat, skoraj neprenehoma, je pa tudi Cerkev skoz vse vladanje Pija IX te prošnje ponavljala. Kolik sad so rodile te molitve, pa tudi koliko so bile potrebne, to kaže življenje, djanje in neprenehljivo terpljenje Pija IX skoz vse leta. Le glavne oddelke njih življenja naj v naslednjem naštejemo.

Pij IX rojen v Sinigaliji 18. majnika 1792. Njih nova maša je bila 11. aprila 1819 v Rimu. Izvoljeni vikši škof spoletanski o Binkoštih 1827; preselili so se v Imolo 14. grud. 1832. 14. grud. 1840 so postali kardinal. Papež izvoljeni 16. rožn. 1846. V Gaeti v pregnanstvu so bili od 25. listop. 1848 do 12. mal. travna 1850. V novo postavili so cerkveno vlado (hierarhijo) na Angleškem 20. kimovca 1850 in na Holanškem 6. sušca 1853. Razglasili versko resnico neomadež. spočetja 8. grud. 1854. Popotvali so po okrajinah svoje države l. 1857. Odtergali so sovražniki od njih države Bolonjo in Legacije v rožn. 1859, Marke in Umbrijo mesca kimovca 1860. Prišteli so Pij IX med svetnike japonske mučence 8 rožn. 1862. Oklicali so zapisnik novošegnih zmot (Syllabus) 8. grud. 1864. Obhajali 18stoletnico sv. Petra 29. rožn. 1867. Razpisali vesoljni cerkveni zbor 29. rožnika 1868. Doveršili 50. leto svojega mašništva 11. mal. travna 1869. Pričeli vesoljni cerkveni zbor 8. grud. 1869. Razglasili versko resnico papeške nezmotljivosti 18. mal. serp. 1870. Vzetje Rima in jetništvo Pija IX 20. kim. 1870. Sv. Jožefa razglasili za patrona (varha) vesoljne sv. katol. cerkve 8. grud. 1870. Pij IX so prestopili papeževanje vsih svojih sprednikov 31. grud. 1870. Obhajali so papeško 25letnico 16. rožnika 1871. Prestopili so leta papeštva sv. Petra v Rimu 23. vel. serpana 1871. —

Molimo tedaj za našega papeža Pija. Ohrani ga, o Gospod, poživiljaj ga, stori ga srečnega na zemlji, in ne daj ga v voljo njegovih sovražnikov.

Govor

prečast. gosp. kanonika Petra Urh-a.

(Dalje.)

Čez 13 lét zopet pride iz Bosne 20.000 nevercev, in skoz Hervaško vdarijo pervikrat na Kranjsko. Metliko napadejo in jo premagajo. Više in više divjajo, ropajo in požigajo. Zdaj se zbere 4000 Kranjcev — malo število, ali s toliko večji serčnostjo Turke napadejo in jih premagajo. Rop, vjetnike, več tisuč pobitih popustivši na bojišču, beže Turki neprenehoma do bosniške meje.

Homatije in razpertije na Hervaškem Turka čez 40 lét zopet iz Bosne privabijo, in ko je Hervate premagal, namesto v Bosno nazaj gre čez Kolpo na Kranjsko. Da bi ložej ropal, razdeli svojo armado na tri trume, ktere se potem po celi deželi razlijó. Ravnanje vseh trum bilo je enako; koder so hodile, davile so starčke, skrunile žene in deklice, mladenče vlačile v sužnost, božje veže požigale itd. Ena truma je hotla Ljubljano premagati, kar ji je pa spodletelo; toraj je vihrala naprej gori do Preddvora. Druga truma se je Metlike lotila in je po Krasu do Hrušice prihrula. Tretja truma je mahnila proti Novemu mestu. Ljubljanski stanovi in drugi Slovenci se oborožé in kmalo pelje Hohenwart 20.000 Slovencev nad Turke. Pa oni se nevarnosti umaknejo in nagloma v Bosno utekó. Več kot 9000 vjetih so sabo gnali, in med njimi 500 tako čverstih mladenčev in deklic, da jih Vej-Bej v prijeten dar pošlje sultanu. Število tistih pa ktere so Turki pobili, preseglo je 6000.

Že čez 2 leti so nevérniki zopet prirojili in divjaje gori do Iga prišli. Naj večo škodo so bili storili, ker so memo Zatičine gredoči ondotni prelepi samostan razdjali. —

Kakor listja in trave pride nevernikov zopet l. 1472 na Slovensko; vse Dolensko je poplavljenó in pomen-drano razun taborov, ki se branijo, in gori se vali turška armada proti Gorenskemu, da bi vzela glavno mesto Slovincem. (Tu morem opomniti, da je bila takrat Ljubljana z močnim zidovjem obdana. Stare razvaline nam še zdaj kažejo nekdanje terdnjave. Le Poljane in Šentpetersko predmestje je bilo zunaj obzidja.) Z divjo navdušenostjo Turk pride, začne naskakovati, predere v Šentpetersko predmestje in na Poljane, in zažge lepo Šentpetersko cerkev — pa v notranje mesto ne more. Močne nakope sicer si napravi potem v dobljenih ulicah, kakor si tudi pri Šiški in za sv. Krištofom ležišče naredi. Pa nagloma planejo zopet Ljubljančani na armado. Turke najpopred iz Poljan preženó, potem pa tudi Šent-Peter otmejo. Vsi prestrašeni take serčne branitve se neverniki vzdignejo, svoje tabore pri Šiški in za sv. Krištofom popusté in nazaj v Bosno pobegnejo. To zmago so potem Ljubljančani vsako leto obhajali velikonočni ponedeljek unkraj sv. Krištofa v nekdanji Lovševi jami.

Pretečeni ponedeljek je bilo toraj ravno 400 lét, ko so bili Turki Šentpetersko cerkev požgali. Pa Vaši očetje, polni keršanskega duha, postavili so na pogoriše še lepši cerkev, to hišo Božjo, v kateri se danes mi znajdemo in se s hvaležnim srcem njih spominjamo.

Se vse druge nadaljne turške vojske Vam popisovati, ni moj namen, le ob kratkem naj opomnim, da prišli so Turki še čez 20krat v slovenske kraje, šli skoz Kranjsko na Koroško, se tamkej bili pri Celovcu in Velikovecu, pri Terbižu in Beljaku. Šli so večkrat na Štajersko, se vojskovali pri Brežicah. Obiskali so tudi Notranjsko, ropali po Pivki, šli do Gorice, in obiskali lepo vipavsko dolino. Leta 1492 se zopet podajo skozi Do-

lensko in Notranjsko proti rodovitni vipavski dolini. Slovenci pozvedó, da mislijo Turki proti Hrušici iti in tu jih v goščavi pričakujejo in napadejo. Le malo jih ubeži. Pa naslednje leto prestrašno prituliyo neverci, da bi pomor svojih bratov maščevali. In zdaj poslušajte, kakšno da je bilo ravnanje Turkov. Zgodovinar pravi: Na Kranjskem so po živinsko ravnali z ženami in devicami, 15 po sto let starih mož so po strašnem terpinčenji pomorili, mnogo duhovnov zadavili, enega duhovna še celo od altarja proč potegnili in ga umorili; svete hostije so po tléh potrosili, in iz procesij norčevaje se so krog vasi na drogih natakneje otročje glave nosili. Na več krajih so Turki cele sklade naredili iz človeških glav, okoli kterih so plesaje divje veselice obhajali. Človeško kri so vriskaje iz cerkvenih posod serkali. Gostili so se s človeškim mesom in svojo obleko so imeli s človeškimi čevi prepasano. Pokončali in požgali so pa toliko, da ni povedati; samo v enem letu še čez 100 vasi. Koliko mladenčev, deklet in otrok so pa odpeljali, kdo zamore to vediti? Kar je pa nar bolj žalostno, je to, da ti so mógli vero zapustiti, mohamedani postati in kakor janičarji potem zoper svoje sorodnike se vojskovati. In kje so zdaj njih duše? O mohamedanstvo, koliko hudega si ti napravilo na slovenski zemlji!

c) Da se pa še več hudega ni zgodilo, se imamo zahvaliti svojim očetom, kteri so se tako hlabro bojevali zoper Turka, ter nam tako ohranili nar dražji biser, nar lepši zaklad — sv. katoliško vero. Res da od začetka niso bili Slovenci vajeni s Turkom se vojskovati. Ali kmalo so se prepričali, da jih le lastna moč more oteti, ker je imela Avstrija na drugih krajih preveč opraviti, da bi bila tudi tu pomagala. Pogum prešine vsaktero serce, več se ne boje turških navalov. Ko so se Turki prvi slovenski vasi bližali, zažgali so prebivavci na bližnjem hribu germado, in to znamenje je šlo od hriba do hriba po vsih krajinah slovenskih, da se je tedaj po teh germadah kmalu zvedil po vsi deželi napad Turkov. Pod vodstvom deželnih stanov so se potem prebivavci vzdignili, in vsi hiteli tje, kjer je nevarnost pretila. Kervava sprejetev sovražnika čaka. In ako je tudi kaka posamezna vas napadena, bila je tudi takrat zmaga gotova. Takrat so jeli namreč Slovenci z zidovjem obdajati pokopališča in cerkev. Kadar so Turki prišli, znesli so ljudje svoje blago in premoženje na pokopališče, otroci in žene so šli v cerkev molit, in možje in mladenči pa so se postavili za tabor: pod njimi goré njih hiše, ki so jih Turki zažgali; za njih herbtom je cerkev, ki hrani svete skrivnosti njih vere, ki jim hrani zdaj tudi žene in otroke, ktero hočejo z vsem, kar jim je v njej svetega in dragega, Turki požgati. Vse to obudi v vsih sercih pogum za naj stanovitnejšo in najserditejšo bran, in tako z Božjo pomočjo premagajo sovražnika, ter ga odpode.

Bitva pri Brežicah l. 1480 nam nadalje kaže, da med tem, ko so Turki v vojski „Allah-a“ in „Mohameda“ klicali na pomoč, so nasi očetje v Jezusa stavili svoje zaupanje. Poslušajte! Bilo je zvečer, ko se Turki pri Brežicah prikažejo. Zdaj zbere Šomberk Slovence, ter jim pové, kako težak bi bil boj s toliko močnejšim sovražnikom po dnevu; kako lahko bi v primeri pa po noči bilo Turka zalesti in razkropiti, in opominja jih, do polnoči tiho ostati, ko bo pa dvanajsta zaklenkala, vzdigniti se in z besedo: „Jezus“ pričeti napad na neverce; „Jezus“ naj bode tudi njih znamenje v boji, da se bodo v temoti poznali in brata od Turka ločili. — To jim je razodel Šomberk, in zadovoljna vojska po ležišču poseda, in zaznamovane ure pričakuje. Ure tekó, čas beži, zdaj udari znamenje napada — dvanajsta ura. Tiho se vzdignejo kristjani, gredó brez šuma, dokler ni tabor nevercev pred njimi. „Jezus! Jezus!“ zagermi zdaj sto-

terno iz gerla Slovencev in začne se pokončaven pobjo, v katerem se oistre sablje v turških tilnikih prestrašno verté in kerhajo. Zmaga je dobljena, veliko tisuč mertvih je na borišču popadalo; le malo jih pride v Bosno nazaj.

Pa tudi po zadobljeni bitvi niso naši očetje pozabili se zahvaliti Njemu, kateri je prav za prav vojni vodja, to je Bogú. Hasan paša, oblegovavec Siska, je bil od Andreja Turjaškega premagan in poslednjič v Savi utone. Neizrečeno obilno ropa, med drugim samo 39 velikih topov, ostalo je Slovincem v rokah. Dobili so tudi plajš pašatov, in ta je bil iz hvaležnosti poslan v Ljubljano, in tu v mašni plajš prenačen, in še zdaj se na dan sv. Ahačija, ko so bili naši očetje zmago zadobili, v njem sv. maša opravlja v stolni cerkvi.

Tako so se naši očetje zoper Turka bojevali in zadnjikrat pri Petrinji l. 1596 moč bosniških turkov ukrotili. In na to pravi zgodovinar: Večna hvala še unkraj groba tedaj vam, preslavni očetje — neuzugani vitezi! vaša hrabrost in vaša domoljubnost je obvarovala, da niso slovenske zemlje postale rop Turkov in slovenski narod sužnji hlapec nevercev; da ni stare vere zgubil in se še vedno namesto polomesca znamnje sv. križa sveti v solčnih žarkih na zvonikih in cerkvah slovenske zemlje.

(Konec nasl.)

Iz Zagorja pri Savi. — Z veselim srcem sporočim vsem bližnjim slovenskim bralcem „Zg. Danice“ pričetek zidanja naše že davno potrebno spoznane nove cerkve. Posebno želim pa sporočiti to slovesnost, ktera je bila zdaj 10. t. m. pri vložitvi temeljnega kamna. Prišli so prečast. gosp. dr. Zl. Pogačar, stoljni prošt ljubljanski, in skor iz vseh bližnjih fará gospodje duhovni, katerih je bilo dvajset skupaj. Čeravno je bil delavnik, je vendar mnogo ljudi prišlo tudi iz družih krajev. Zapovedali so tudi tukajšni gospod rudniški vodja svojim delavcem po vseh svojih fabrikah na ta dan praznovati, da nihče ne sme delati, ampak te vesele slovesnosti se vdeležiti. Farni mladenčiči so postavili kaj krasno okinčane 14 do 20 sežnjev visoke mlaje, katerih je bilo tudi nekaj podarjenih od kmetov in premokopov z lastno zastavo; vseh visokih z zastavami je bilo 25, med kterimi je pa tudi posebno mlaj kupčevavca gospoda Stenovica z veličastno zastavo slovensko in cesarsko in z morskim mačkom v verhu se odlikoval. Bilo je tudi 54 manjših mlajčev okoli zidú nove cerkve po 4 do 5 sežnjev visokih, na kterih so bili venci iz raznoterih rôž okoli in okoli nove cerkve pripeti, ki so jih spletle farne dekleta. Mlaje bodo zdaj pri zidavi v prid obrnili. Že zgodaj v jutru so se zbirali farni in rudniški šolarji in šli pod vodstvom svojih gospodov učiteljev gospodu stol. proštu na kolodvor naproti, potem so jih pa častno spremili. Prišli so tudi kmalo potem premogokopi in fabričanje s svojo zastavo in godbo. Nato so prišli fantje iz sosesk s svojimi zastavami in postavili so se zversteni za cerkveno železnico od farovža do nove cerkve. Potem gredó gg. duhovni in zidarski stavbni odbor (Baucomité) eden za drugim proti altarju, kateri je bil postavljen nalašč zavolj te slovesnosti na tistem mestu, kjer bo stal prihodnji véliki altar. Po blagoslovljenji tempeljnovega kamna so pridigovali gospod prošt, in nato je bilo darovanje (ofer), in med tem je rudniška godba igrala. Tako se je dokončala ta slovesnost srečno v vgodnem vremenu.

V Kamniku so preteklo nedeljo mil. škof v pričo velike množice duhovnov in vernikov delili zakrament sv. birme. Bivši pričujoči gospodje močno hvalijo postavno obnašanje verlih meščanov in sploh naroda. Do 1300 otročičev je prejelo sveto poterjenje.

Iz Stajerskega. 18. rožn. 1872. — Ljuba Danica! Vem, da včeraj se je presrečna slovesnost, to je 26letnica papeštva sv. Očeta, serčno ljubljene Pija IX z

nar večim veseljem obhajala tudi v beli Ljubljani, ktera slovi zavoljo iskrene ljubezni do sv. Očeta, in enako po drugod. Zakaj, kdo bi se v Gospodu ne veselil te slovesnosti, kakoršne svet še nikdar obhajal ni, in tudi Bog vé, če bo še kedaj priložnost imel jo obhajati? Ktero sv. Očeta ljubijoče serce bi se veselja ne tajalo, da je deležno slovesnosti 26letnične, ktere še nobon papež v Rimu dočakal ni, razun le sedanji Pij Véliki, „Križ od križa“, papež Marije D. Neomadežene, in v resnici, kar celo čudovito Njegovo življenje spričuje, čudež milosti Božje. Gotovo nam bojo zanamci blagre dajali, in nas srečne imenovali, da smo živeli o zlati dobi Pija IX, ktereга celo zagrizeni sovražniki stermeči občudujejo, katoliški kristjani z naj gorečnišo ljubeznijo ljubijo, in katoliški škofje in drugi verniki v Rim hitijo, ako Pij, sveti ljubljene, le z očesom migne. Iz ljubezni do sv. Očeta je sinoči tudi katol.-politična družba obhajala svoj zhod, da bi toliko lepše posvečevala to neslišano godovanje ravno ob času in uri, kadar so bili pred 26 leti papež izvoljeni. Častiti g. M. Lendovšek je z iskreno in ginljivo besedo popisoval slavne dela, velike zasluge, grenko terpljenje sv. Očeta, pa tudi znamenjal gerdo nehvaležnost liberalskih Lahov. Ob koncu čverstega govora je zaklical sv. Očetu trikratno Živio! ktero so vsi nazoči navdušeno ponovili. Po tem ko je bil č. g. J. Voh še prečital sedanje novice in dogodbe, posebno pa o strahovitih povodnih na Češkem, je bila tombola za pogorelce v Cirkovicah. Kadar se je zmračilo, je bil zunaj Konjic umetalni ogenj v slavo 26letnice. Bog daj, da bi še veliko takih slovesnost obhajali v slavo Pija IX in Jim veselo: Živeli! prepevali!

J. V.

Slavospjev *)

16. junija 1872 o 26obletnici papeštva sv. Očeta Pija IX.

Slavovite — plete kite
Dvajset šesti rožniet,
Od kar sluješ — in kraljuješ
Pij deveti, Oče svet'!

Ni ga slavljaj, — ne pozdravljaj
Papeža še v Rimu svét,
Da bi zalo mu sijalo
Soluce toljko slavnih lét.

Al tak zvito — in serdito
Svét še v Cerkev butal ni;
Sred viharja, svitla zarja,
Pa stojiš junaško Pij!

Sin Marije! — hudobije
Grešnega sveta razbij!
V Križa slavo — pod zastavo
Cerkve združi vse ljudi!

Ak Te psuje, — spone kuje
Serd rovarstva: se ne boj!
„Križ od križa!“ — z paradiža
Sije zmage venec Tvoj.

Pij Veliki! — v bojni diki
Čudež Božje milosti!
Živi, živi! — Nezmotljivi
Pij na veke ljubljene!

Na Koroškem, kakor „Kärntner-Blatt“ pogosto nanznanuje, se katoliške družbe kaj pridno zbirajo, delajo

*) V Konjicah so jo včeraj pri obeh cerkvenih slovesnih opravilih kaj verlo prepevali, da je bilo veselje, po g. Riharjevem napevu Marijne pesmi: Naj bolj blaga... Jož. Virk, Ločki.

in vse tako kaže, da z omenjenim listom vred prav veliko prepomorejo, da se veselo poživlja katoliška čast in življenje.

Z Dolenskega, 13. rožn. — („Gnada.“ — Proprium Sanctorum.) Zavolj opazek v 22. listu „Zg. Danice“ 31. velikega travna t. l. naj to le povem in sicer zgolj kakor dogodek, ne da bi hotel reč razločiti ali segati v pravico-sumnih besedoslovcev.

Že več kot 30 let je preteklo, kar se je v šoli (theol. 4. an.) govorilo: Kaj pomeni beseda „gnada“, če je ta beseda nemška, ali ne? Gosp. profesor Poklukar (sen.) bi jo bil skoraj tudi za tako spoznal; pa eden njegovih učencev je nasproti terdil: „Gnada“ je slovenska beseda, odgnati, n. pr. koga s prošnjo, da drugemu dobroto skaže. (Serce človeka žene k čemu, žene ga navdajanje sv. Duha k veri, k pokori itd. — Po pomenu se podá. Sumljiva nekako pa je, ker je druge slovanske narečja nimajo. Vr.) Gnada, lat. gratia, in ne clementia, kar Danica sama prav in lepo razloči: clementia — milost, nemško: Barmherzigkeit. Za to se tedaj menda pridigarjem ne bode treba bati, da bi ne rabili besede gnada, kjer in kadeer bo potreba.

Eno prošnjo bi rad po Danici razodel, in živo na serce položil, in mislim, da bodo več del vsi bratje po škofiji to poterdili. Naj se, kar je moč, kmalo napravi nov „Proprium Sanctorum“ „ad usum domesticum“, kakor tudi za „Missale.“ Toliko imamo že novega in torej toliko posebnih listkov, da je prav neprijetno zmiraj skupaj iskati, in se tudi lahko kaj pozgubi. Kako dobro, prav potrebno bi bilo, da bi se vse skup v ene bukve spravilo, in tudi „Off. parvum B. M. V. Immac. Concept.“ Vsak bi prav z veseljem dal teh malo soldov, da bi imel vse skupaj.

Liberalstvo v Terstu posnema v zaničevanju sv. Cerkve lahonstvo na Italijanskem. „Ancora“, list katoliške družbe v Terstu, ima vedno opraviti z zopercerkvenim mestnim zastopom, ki med drugim pohujšuje prebivavstvo zlasti z očitnim hlapčevskim delom ob dnevih Gospodovih. V Gorici je ravno te dni pri novih volitvah padel mestni zastop, zadnji čas je, da bi se tako tudi v Terstu zgodilo.

V 11. snopiču „Ancora“ teržaškemu municipiju (mest. zastopu) najprej naznanuje sloveči govor g. Visconti di Longorila 11. maja v francoskem zboru, v katerem se na tirjanje francoskega naroda moško poganja za posvečevanje nedelj in praznikov. Potem pa jim list še sam levite bere.

„Ne govorimo o narodih,“ pravi „Ancora,“ pa v našo nesrečo, ali recimo le naravnost, v našo sramoto (infamia), govoriti moramo o naši mestni gosposki, ktera, če veruje ali ne veruje v Boga, namestuje vender katoliško mesto; in kakor take je nespreleti rudečica, ko v svojih postavah noče več imena Božjih zapoved imeti; in vender se baha, da hodi z velikimi koraki pot napredka. Kje je ta napredek v Terstu, odkar zapoveduje taka gosposka? Išite, in našli ga boste v tem, da so iztirali usmiljene sestre iz mestne bolnišnice in postavili so namesto njih osebe, ki kdo vé, kako delajo z bolniki? Išite ga, in našli ga boste v tem, da so razdajali cerkvico sv. Petra, star spominek v Terstu, in namestili so jo z novošegnim dvorom (palačo), ki ga vsi umetni imajo za pomanjkljivega in negodnjaka v umetnosti. Išite ga, in našli ga boste v tem, da so zvišali plačo mestnemu županu na ramah ubozega ljudstva. Išite, išite tega napredka, pogledajte pod ta blišivi, na prvi pogled zapeljivi videz olepšanih cest, vertov, dvorov, vodnih igrač, ne pa da bi se tam pomagalo, kjer je zares potreba. Stopite pod tisto veržno pokrivalo lišpa, olike, umetniškega blagra, in našli boste nered v deržini, zaradi kterega toliko ubozih mater

zdihuje zavoljo spačenega obnašanja svojih otrok; našli boste zlorabo v gospodarstvu, po katerem se je denar ljudstva dajal tujcem v roke v politiške in rogovilske namene, in v vse drugo se je trošilo, razun v pomoč resnično potrebnih...

Stopite pod to krinko napredka, s katerim se toliko hvalisa naš municipij, brez Božjih zapoved, in našli boste, tatinstvo, prešeštvo, nečistost tako nesramno deriviti se po ulicah.... Išite in pojdite še globokeje, in vidili boste, da to napredovanje ni drugo, kakor razrešenje vsih domačih in civilnih zvez vsled nepopoljšljivih červov, ki rebajo naše mesto v nramnosti in v veri.“ (Kteri so popotvali po družih deželah, celo po neverskih, pogosto očitajo gerdobije, ki se godé brez kazni po nekterih avstrijskih mestih očitno v večernem mraku, česar drugod ni viditi, temuč se skerbí vsaj za očitno podobnost. Nemogoče je zapopasti, kako bi se take ostudnosti strinjale z napredkom! Skerbí se za pota, za ulice, za kamne, za bregove ob vodi, da je vse snažno, terpi se pa, kar človeštvu naj večí sramoto dela, mladini naj strašnejše pohuhšanje daje. Ali ni to satira čez vse satire? Vr.)

Da bi se še nadalje delalo v nedeljo, se sklicujejo na svobodo. Toda ravno svoboda je zoper tako delo. So mar delavci, vradniki, šivci, šivilje, rokodelski dečki, zidarji in opravniki očitnih del — so mar le-ti tisti, ki hočejo prosto in radovoljno delati ob nedeljah? Bog ne daj! Nikakor ne. Taki se pritožujejo, tarnajo, delajo kljube (štrajke), ker še enega dneva za počitek nimajo. Vodji, glavarji delavski, opravniki, štacunarski, očitnih vradov in vsednjih delavnic — oni kakor ravno tolikeri mali trinogi jim delo nakladajo ob nedeljah, in ako ne delajo, jih neusmiljeno iztirajo z vrada, s službe, z opravila.

Gospodarji in gospodinje nakladajo delo ob nedeljah in praznikih svojim služabnicam, in spodé jih od hiše, odrekujejo plačo, ako gredó k maši, ako si prizadevajo spolnovati svoje lastne verske dolžnosti.

Znano nam je o toliko révicah, ki so suvane na cesto zato, ker zraven službe hočejo tudi skerbeti za svoje verske in vestne dolžnosti. Prašanje je tedaj, ali je to svoboda? Ali ni mar nar bolj divje trinoštvo zoper vero in zoper Boga?

In izgled k vsemu temu izhaja od mestne gosposke, ki veléva delati v nedeljo. Od tega veličanstva jemljejo ravnilo glavarji tergovstev in obertnijstev, da deržé privezane svoje mladenče; gospodarji in gospodinje, da imajo v takem trinoštvu služabnice in služabnike, delavski vodniki svoje delavce; javni opravniki svoje poslanike, in vsak glavar svojega delavca.

Ponavljamo, to ni svoboda, to je pravo trinoštvo.“

Tako popisuje „Ancora“ teržaške zadeve. Marsikaj tega, zlasti zastran prodajanja ob nedeljah, zastran službe Božje pri poslih itd. se nahaja tudi sem ter tje v Ljubljani in drugod. Kdor nedeljo s prodajanjem in delom Bogu krade, taki ni vreden, da bi tudi ob delavnikih pri njem kupovali. Kdor poslov k Božji službi ne pustí, taki ni vreden imeti posla; celo turk hoče svoje verske dolžnosti spolnovati, kristjan pa bi jih ne smel! Fabrike in razne naprave, ki nedelje ne spoštujejo, ne morejo imeti za stanovitno blagoslova Božjega; prišel bo en dan, ki jim bo vse v nič djal, kar so v deset tisuč dnevih Gospodovih Bogu ukradle. Koliko pritožb je tudi v oziru na železnice, da se ondi po veliko ur na dan hlapčevske dela opravljajo, in kakošne težke naklade z blagom se vidijo ob nedeljah derdrati po železnicah! Kteri imajo kaj vpliva in moči pri tem, so dolžni govoriti in tako skrunjenje praznikov odvracati. Na Angleškem so protestantje in vedó nedeljo spoštovati; drugod so katoličani in godé solz vredne skru-

njenja. Bog je na Sinaju med ognjem zapovedoval: Posvečuj praznik!“ in ognju ne bo odšel, kdor ga skruni.

Aleksandrija, 21. mal. tavana. Bila je ravno nedelja, praznik „varstva sv. Jožefa“, ko odmašujem v cerkvi očetov frančiškanov, gremo eni še mesto ogledat, lepo pokopališče, ki je precej oddaljeno od mesta. Pridemo nazaj do 10. maše, bilo je veliko opravilo. V tej cerkvi očetov frančiškanov posebno častijo sv. Jožefa, dasiravno je cerkev posvečena sv. Katarini devici in mučenici, ker bila je tukaj mučena. Bila je cerkev prav napolnjena, tudi čez dan je bilo obilno pobožnih molilcev, sosebno so bile večernice slovesne; po odpetih litanijah Matere Božje in danem blagoslovu s svetim Rešnjim Telesom so imeli očetje frančiškani in udje bratovšine sv. Jožefa lep spreved po cerkvi. Očetje frančiškani v lepi cerkveni obleki, udje bratovšine sv. Jožefa v lepe plajše oger-njeni z veliko medalijo na vratu, z gorečimi svečami, so šli dvakrat po cerkvi okoli, nazadnje je bil še bla-goslov s svetinjami pri stranskem altarju. Prav po do-mače se mi je zdelo, ko so ob desetih pri maši in po-poldne pri večernicah pred cerkvijo z možnarji streljali, kakor pri nas o kakem „žeganji.“ Po naši osnovi bi imeli že danes se odpeljati proti Terstu, ali parnika iz Indije, na ktere ga naš parnik čaka, še ni, in toraj mo-ramo čakati in čas tratiti zastonj. Zvečer gremo k mali veselici, ki jo je napravilo tukajšno rokodelsko društvo nam na čast, sosebno ker je bil med nami podpredsed-nik dunajskega rokodelskega društva. To rokodelsko društvo ni ravno obilnega števila, lahko se prešteje na perstih ene roke, ali vedno terdijo in ohranijo društvo. — V Jeruzalemu še celo en sam rokodelec, neki Cipfel-maier iz Dunaja, terdi društvo! — Dobri šolski bratje prepustijo pri takih prilikah šolsko sobo za shode. Po dokončani mali veselici se doma pri dobri kapljici v pri-jetni družbi še delj časa radujemo.

22. mal. travna, ko odmašujem, gremo trije še me-sto ogledovat, ogledamo vert šolskih bratov; vidili smo tukaj, koliko pridne roke doveršijo; pred šestimi leti še pust kraj, zdaj naj lepši vert, ogledamo malo dalje fa-briko, kjer led delajo, še malo naprej zasedemo tri osličke. So pa tukajšni oslički čversti, žlahni, kakor da bi bili „plave kervi.“ Jezdimo precej časa ob Nilu, ko hitrejši jezdimo, se tovaršev osliček spotakne, in jezdic omahne, drugi tovarš ga hoče vzdigniti, ali pade sam nanj, — bila je živa kopica — le oprasena obleka in nekaj oslovskih dlak je bilo znamnje te ježe. Popoldne zvezmo, da bomo jutri, 23. mal. travna, odrinili iz Aleksandrije. In res, 23. mal. travna se prepeljemo ob 7 zjutraj na barko. Naš dobri spremljevalec in kuči-gazda, že omenjeni Hofman, in urar iz Horjula nas spremita na barko; ta je nam še pred odhodom po-stregel z dobrim kranjskim brinovcem, ki ga je malo popred dobil od doma. Na barki se poslovimo z njima. Poslovimo se tudi tukaj z nekim poštnim vradnikom, rojenim Bavarcem, Švindl po imenu. Prikupil se je nam vsim zaradi postrežnosti, zgovornosti, in meni po-sebno zaradi dobrega keršanskega duha. Naj le en zgled povem, kakor nam je sam pravil. Neko nedeljo po-poldne gre k večernicam. Sreča ga liberalca, kakoršnih je dandanašnji svet poln, in ga vpraša, kam da gre, pravi: v cerkev. Kaj v cerkev? se začudi liberalca, cerkev je le za stare babice, ne pa za vas. Kam pa vi greste? ta liberalca popraša: Jest grem k tej in tej veselici. Vidite, vi greste k veselici, jest pa v cerkev, vas eno veseli, mene pa drugo, vsak po svojem pre-pričanju, jest vam ne očitam vašega veselja, tudi vi mojega nikarte. In od tistega časa je imel mir pred njim. Je pa sploh lep mir v Aleksandriji; so raznih ver, raznih narodov, pa ni je nobene zavidnosti, ali

prepirljivosti ne med narodi ne med verami. Močno mi je dopadel lepi ponočni mir, ne pustijo nobenega postopača ali razgrajača po mestu, hitro ga ponočni stražniki ugrabijo in odpeljejo na „spahijo“ (ponočno stražnico), in drugi dan pred konzula, ali pa pred turškega sodnika. Mislil sem si, kako dobro bi bilo, ako bi si tudi na Kranjskem marsikaki predstojnik, naj bo že kantonski ali občinski, za ušesa zapisal ta zgled, ter skerb, da bi razuzdani ponočnjaki ne imeli vse pro-stosti; koliko menj hudobij, pretefov in pobijan bi se zgodilo. — Sosebno je mir v Aleksandriji, odkar so pred nekaj leti več znanih rogoviležev, tatov, ubijavcev, kakor pravijo, neškodljivih storili. Peljali so jih na morje; ali ni jih bilo več nazaj.

Ob 9 dopoldne se odpeljemo iz Aleksandrije. Morje je mirno. — Po petdnevni vožnji pridemo 28. mal. travna v Terst zjutraj ob 6. uri. Kako se je nam serce veselilo, ko zaslišimo zopet lepo vbrano zvonjenje, ko ravno čez osem tednov zdravi na suho, na domačo zemljo stopimo! Hitimo v cerkev novega sv. Antona se zahvalit Bogu za prevelike dobrote Božje. Eni tovarši hitijo na želez-nico ter se odpeljemo domú. Jest in še eni tovarši osta-nemo ta dan v Terstu, ogledamo lep muzej, popoldne se peljem z enim tovaršev v družbi prijaznega gospod Šepfa, župnika v pokoju, ogledat krasni Miramare. Zve-čer tudi še drugi tovarši zapustijo Terst, težko se ločim od njih. Ostanem zdaj sam, v družbi priljudnega gosp. R. v prijateljskih razgovorih hitro pretečejo ure. Drugi dan tudi jest zapustim Terst, ter se po železnici odpe-ljem proti domu. Med potjo še obišem drage mi pri-jatle v Cerknici, na Uncu in Planini, da jim nekoliko povernem ljubav, ki so mi jo storili, da so me že tje gredé v Sveto deželo na kolodvoru na Rakeku poča-stili in razveselili s prijaznim pozdravom. Po malem muđenji v beli Ljubljani — skozi pisano Loko in pri-jetne mi Selce dospem 2. vel. travna srečno k svetemu Lenartu, svojemu ljubemu stanovanlišču. Rekel sem: Povsod dobro, doma naj boljše.

Prim. Peterlin.

Razgled po svetu.

Avstrijsko. Ministerska „N. Fr. Presse“ pripove-duje neko osnovo novih volitev v derž. zbor, po kateri bi se poslanci zmnožili do 400. — Ali niso že dosti ve-liko stroški?! Po 10 gl. na dan — bodo tedaj potrošili der-žavi poslanci vsak dan 4000 gld. in k temu še potni stroški itd.! Ali bo res toliko veči korist iz tega? — Ali bi ne bilo veliko bolje še sedanje število zmanjšati na kako tretjino prav čverstih in pa vernih, Bogu, ce-sarju in narodom vdanih mož?

Protestantje niso za liberalstvo. Protestanska viši cerkvena vlada je razglasila dva pripisa, s kterima ne priznava sedanjega štirsko-graškega presbeterium-a, vo-ljenega z „liberalno“ večino, in vleva vstanovljenje prej-snih gg. Leidensfosta in Oderdorfa.

V delegacije se veliko poslancev brani voljenim biti. Federalisti mislijo voliti: Greuterja, gr. Fredrigotti-a, dr. Poklukarja in dr. Oelza.

Napredek nove svobode. Na občanskih šolah v Jiglavu na Češkem je srenjski odbor v prvo vstanovil za učitelja — juda. Judovka „Neue Fr. Presse“ naznanuje to za velikanski napredni korak.

Z Mostli nad Lābom se daljnopiše „Čehu“, da nje-gov vrednik g. J. Černy v svoji tiskarni pravdi, s katero je bil med Nemce odpravljen pred nemške porotnike, je od teh porotnikov v vsih prašanjih vse skoz enoglasno nezadolžen spoznan. Očitani spisec je bil: „Posledni zkouška“ (poslednja skušnja). — Obravnava je bila vsa v českem jeziku, kakor ko bi bil Nemec med Čehe

pognán s pravdo, bi se bilo tudi delalo nemško; pre-tolmačevalo pa se je vse v nemško.

Rimsko. Sv. Oče so poslali 6. rožn. avstrijskemu cesarju list, v katerem naznanjuje svoje milovanje za smert nadvojvodnje Sofije. — V pristavku pravijo sv. Oče, da imajo vzrok k neljubosti do sedanjih avstrijskih ministrov, da pa popolnoma poterjujejo obnašanje Falčinelli-a, svojega poročnika pri avstrijskem dvoru, akoravno ministri želé, da bi bil odstranjen. Tako piše „Čeh“ v Pragi. Mogoče, da ministri grejo prej kot apostolski poročnik. — Rimski časnik „Capitale“ gerdo psuje ranjco vojvodnjo Sofijo, ko se je komaj nje grob zakril, da je bila terdoserčna in neobčutna za terpljenje družih. Je to mar zahvala za Beustovo in Andraševo prijaznost do laško-liberalne vlade?

Iz Ljubljane. (O zboljšku duhovske plače.) Laibaherica je pikasto-zabavljivo bleknila, da nižje duhovstvo je pri nas prav dobro oskerbljeno. To je povzela iz tega, ker je Danica unkrat rekla, da ni znano, da bi bil kdo prosil za zboljšek, ki ga hoče vlada dati iz državnega zaklada na ime cerkvene založbe, in ima toraj prihranjen izgovor verski zalogi posojeno zopet tirjati, kadar in kakor bi se ji zdelo. Ako imajo revni in potrebni duhovni več pomislika take darove sprejemati, kakor pa n. pr. Laibaherica jih ponujati, ne potrebujejo še k temu od omenjenega kruhoborskega lista psovanja in pikanja.

Več ljubezni, kakor taki časniški in liberalni pri-jatli, skazuje eden duhovnih tovaršev, ki nam je to-le pisal:

„Ali Vam je znan morda kak gospod, ki ga revščina kaj posebno stiska, in za vladni priboljšek nerad prosi? Pomagal bi mu lahko s štipendiji.“

Deželni šolski svet, kakor Novice pišejo, je v seji 13. rožn. na predlog dr. Bleiweis-a sklenil, da naj se službeno preiše nespodobno besedovanje prof. H. zoper Alojzijeve, o čemur so časniki poročali in na podlagi dotičnega poročila naj si šolski svet nadaljno ravnanje priderži.

Pri tomboli v nedeljo za Čehe je prišlo 50 gld. čistega dohodka. Bog plačaj dobrotnikom!

V Ptuj na Štajerskem je pri duhovski konferen-ciji vsih 55 pričujočih duhovnov resno milovanje izreklo, da so se našli taki, ki so znanega „priboljška“ prosili.

V državnem zboru je dr. Poklukar ministerstvo po-klical na odgovor: ali ga je volja hitro dognati gozdne pravice na Gorenskem, do tistihmal pa s postavnimi napravami za občni prid Gorenskega skerbeti? — Iz-med 62 zatoženih Bohincev, ki so se bili gozdnarjem uperli, je pretekli teden zarad v staja 59 obsojenih po razmeri do 3 lét v ječo.

Pri zavarovalni banki „Sloveniji“ je do 19. rožnika podpisanih 195 delnic, vplačanega kapitala 83.000 gl.

Iz Štajarskega. Letos je kaj nevarno leto, kakorš-nega še ne pomnim. Od enih krajev se sliši o potresih in njih grozovitih nasledkih, od drugih o groznih povod-njih, treskih, velikih pogorišjih. Stari Vezuv se je z gro-zovitim serdom zbudil; pa tudi po naših krajih zmeraj dežuje, ob enem se bliska, germi in treska, da je strah; skoraj vselej je slišati zdaj tu, zdaj tam od toče, ne-vihte in pogoriš po streli. Teden je, kar je v Šmarji trikrat trešilo in trikrat gorelo. Pod Skazetovim kozel-cem je strela zadela dva človeka. To saboto je v Špi-taljski fari v Macuhovo poslopje trešilo in vse pogorelo, tudi živina. V naši fari pa je več dreves razčesnilo. — Skoraj povsod je že kaj toče verglo, če ravno se povsod, hvala Bogu! preveč ne pozna. Ubogi posestnik je v

vednem strahu, da bi ga ne zadela nesreča. Verni krist-jan pravi: Bog nas obiskuje in tēpe zavoljo zmeraj ve-čih pregréh; prostomiselní liberaluh pa po svoje bogo-kletno čenčá: narava po svojih močéh to dela, in ne more drugač biti. Kako pa, da druge leta narava ni tako razsajala; in kdo je pa te moči in to postavo ravno letos v naravo položil? — Svoje dni so nam o strašnem germenju in treskanju mati rekli: „Bog se krega; otroci molite!“ Zdaj pa bogotajci vse to le slepemu primerljeju, ali pa zgolj sami naravi pri-pisujejo! O slepi opičar! poprašaj zemljo, in ti bo od-govorila, in neumna živina te bo učila itd., da je Bog, ki v hudi uri memo gre, da bi tebi oči odperl in te spametoval.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Fara Stari terg pri Ložu je po-deljena č. g. Blaž. Lenčeku, lok. na Robu.

V lavantinski škofiji. Č. g. Martin Strajnsak je postal nadžupnik in dekan v Hočjem; in č. g. Jože Go-spodarič dekan Šaleške doline in kn. šk. duh. sve-tovalec. — Č. g. Janez Trampuž je postal provizor v Zaverču; č. g. Vinko Geršak v Črešnovcah; č. g. Jakob Kolednik provizor pri Sv. Danielu v Raz-boru in č. g. Šimon Ducman provizor v Sromlih. — Prestavljeni so č. g. kaplani: Fr. Arnuž v Kapele pri Radgoni; Jož. Kunej k sv. Barbari pri Wurm-bergu; Fr. Pignar v Zaverče; in Juri Žimavec v Kance. — Župnija Sromelska je do 9. julija, Zaverška do 13. julija, in poskušnja za verozakonskega učitelja c. kr. više realke v Mariboru je razpisana 8. in 9. av-gusta t. l. — V pokoj stopita č. g. Martin Mihelin in Valentin Orožen. — Dekanijo Zaverčko osker-buje začasno prečast. gosp. Dr. Jan. Vošnak, prošt na Ptujem. —

Dobrotni darovi.

Za Čehe s povodnijo silovito poškodovane. Iz Kam-nika Kamničani po prečast. gospod dekanu 110 gl. — tt 399 gl. 31 kr.

Za stradajoče na Dolenskem in Notranjskem. Ne-imenovan (za stradajoče na Jančjem 17 gl.) Iz Št. Bar-bare pri V. po preč. g. župn. Fr. Cvetko 5 gl.

Za sv. Očeta. Iz Zagradca 5 gl. za 80. rojstni god Pija IX: Naj bi jim Bog še dolgo na svetu milostno ohranil drago in sv. Cerkvi silo potrebno življenje, naj bi se pod Njegovim vodstvom poravnale in zravnale vse homatije. Mi pa prosimo, naj bi nam sv. Oče pri Bogu sprosili gnado: sveto živeti, pa k Jezusu in Mariji v nebesa priti, in v ta namen naj tudi nam podelé svoj žegen. — Iz Cerkelj sv. Očetu v zahvalo in novo proš-njo v srebru 4 gld. — Iz Virmaž M. T. 1 terdnjak za 2 gl. st. d. „Bog daj razsvetljenje uma.“ — Duhovni pastir 2 gl. sr. — Neimen. deklica 1 gld. 50 kr. v sr. Več oséb 1 gl. 20 kr.

Naročite, naročite!!!

Vse blage naročnike, ki jim s koncem tega mesca naročnina izteče, prav priljudno prosimo, naj blagovolijo brez odlašanja naročenje na

„Zgod. Danico“

ponoviti. Naj smemo pričakovati tudi obilno no-vih vdeleževalcev! Cena je povedana na prvi strani vsacega lista.